

ČESKÝ JAZYK

Zadání neotvírejte, počkejte na pokyn!

Zopakujte si základní informace a pokyny ke zkoušce:

- U každé úlohy je správná jediná odpověď.
- Za každou správnou odpověď získáváte bod, za každou špatnou odpověď se vám odečítá část bodu.
- Když otázce vůbec nerozumíte nebo si s ní vůbec nevíte rady, nehádejte.
- Nejlepší je nejprve řešit ty úlohy, které se vám zdají snadné a které dokážete vyřešit rychle, pak se vrátit k úlohám náročnějším a teprve nakonec se věnovat nejobtížnějším otázkám.
- Pracujte rychle, ale soustředěně. Nebuďte nervózní z toho, že nestihnete vyřešit všechny úlohy, to se povede málokomu.
- Test obsahuje 90 úloh.

Přejeme mnoho úspěchů!

květen 2005

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Celá zkouška obsahuje celkem 90 úloh – 37 z jazyka a slohu a 53 z literatury. Na její vypracování máte 90 minut, z toho jazyková část vám zabere třetinu až polovinu času. Úlohy však můžete řešit v libovolném pořadí.

JAZYK

KTERÉ Z VĚT V ÚLOHÁCH 1 AŽ 8 JSOU NAPSÁNY PRAVOPISNĚ I MLUVNICKY SPRÁVNĚ?

1.

- (A) Hřiště je vybaveno i dvěma pískovišti, houpačkou, zkluzavkami a basketbalovým košem.
- (B) Mapu pro nás vyrobily firmy Geokart a Transsoft a bude spřístupněna i na Internetu.
- (C) Třicet procent podnikatelů sdělilo, že úplatek dávají proto, aby nebyli znevýhodněni.
- (D) Potom už bude otázkou času, kdy se zákazníci vrátí k dražší ale kvalitnější obuvi tuzemské.

2.

- (A) Zimou jsem opravdu jektal zubama.
- (B) Umyj se pořádně i za ušima a za krkem.
- (C) Opřete se proti sobě dlaněma a tlačte.
- (D) Nejprve kroužíme ramenama, pak pažema.

3.

- (A) S takovou probírkou uchazečů by asi sotvakdo z konkurzní komise souhlasil.
- (B) Na okresní úřady, kteří rozdělovali pomoc postiženým, si nikdo nestěžoval.
- (C) Naše vedoucí tímto rozhodnutím bezesporu pochybyla a musí splatit strátu.
- (D) V neskolaudované stavbě nesmí podle zákona nikdo bydlet ani provizorně.

4.

- (A) Zpíval jsem si celý život, nevím, proč bych měl přestat právě na konci, kdy se žije, jakoby nejintenzivněji.
- (B) Ptala se tedy táty, co musí dělat, když chce plavat, a táta jí ukázal, jak se musí pohybovat.
- (C) Zítra, po skončení lekcí si uděláme malý rodinný výlet na Karlštejn, nebo na Křivoklát.
- (D) Přestože se zedníkem nevyučil postavil si na kraji města domek, který všichni obdivovali.

5.

- (A) Tulipán ani nestihl rozkvést.
- (B) Bohužel musíme zájezd odříct.
- (C) Pokouší se se mnou zapřít rozhovor.
- (D) Nedejte se v Praze okráct!

6.

- (A) „Myslela jsem si to“! vykřikla.
- (B) „Tvoje výsledky,“ řekl učitel: „nestačí.“
- (C) „Nevím, co na to říct,“ odpověděla mi.
- (D) Tichým hlasem pronesl: „jdi pryč Vlasto!“

7.

- (A) Vláda se rozhodla okamžitě vymýt rasismus.
- (B) V sychravém počasí můžete snadno začít sýpat.
- (C) Výskáním ve vlasech ho celého zviklala.
- (D) Tu písemnou práci jsi tedy pěkně odbil!

8.

- (A) Stolní lampy se stínidli uspoří domácnosti elektrický proud.
- (B) Mezi krystali jsou podobně jako mezi lidmi značné rozdíly.
- (C) Do ochozů fotbalového stadionu vpluli davy mladých lidí.
- (D) Zastaralými technologiemi už mlynáři nestačí mlít rychle.

9.

Ve které z následujících vět **nejsou** chyby v psaní interpunkce?

- (A) Výrobky, označené visačkou, prodáváme se slevou.
- (B) Chtěl bych to, prosím, nakrájet na tenké plátky.
- (C) Chlapec se tvářil, jakoby uraženě a našťvaně.
- (D) Všichni, kteří znají odpověď se přihlásí.

10.

Který z následujících tvarů **nemůže** být užit v žádné souvislosti správně?

- (A) dvěmi
- (B) očima
- (C) oběma
- (D) koleny

11.

Ve které z následujících čtveřic tvarů 2. stupně přídavných jmen *prudký*, *snadný*, *řídký*, *tichý* jsou tyto tvary uvedeny správně?

- (A) prudší, snazší, řidší, tišší
- (B) prudčí, snažší, řidší, tišší
- (C) prudší, snazší, řidčí, tišší
- (D) prudší, snazší, řidší, tiší

12.

Ve které z následujících vět jsou všechny koncovky sedmého pádu spisovné?

- (A) Mezi oběma našima předníma politikama se vedla slovní válka.
- (B) Mezi oběma našimi předními politiky se vedla slovní válka.
- (C) Mezi oběma našimi předními politiky se vedla slovní válka.
- (D) Mezi oběma našima předními politiky se vedla slovní válka.

13.

„V doplňku mohou mít přídavná jména někdy jiné tvary než v přívlastku, a to tvary _____, srov. *Přišel nezván – nezvaný host.*“

Který z následujících výrazů je nutné doplnit do uvedené definice, aby tato definice dávala smysl?

- (A) adjektivní
- (B) jmenné
- (C) obojetné
- (D) tvrdé

14.

Kterou z následujících skutečností vyjadřuje předpona *post-* ve slovech typu *postgraduální*?

- (A) souslednost
- (B) protichůdnost
- (C) zintenzivnění
- (D) následnost

15.

Ve které z následujících dvojic jsou slova se stejným kořenem?

- (A) geografie – zeměpis
- (B) sňatek – ženitba
- (C) zákeřný – křoví
- (D) určitě – jistě

16.

Které z následujících slov je sprežkou, tedy výrazem, jenž vznikl pouhým sloučením dvou slov vedle sebe psaných původně zvlášť?

- (A) samolibý
- (B) kočkodan
- (C) okamžik
- (D) obstojně

17.

Která z následujících vět **neobsahuje** slovo citově zabarvené?

- (A) Večeřel vajíčko naměkko a slanečka.
- (B) Tak honem, lehněte si do postýlek.
- (C) Před obchodem sebou sekla do bláta.
- (D) Na tak přiblblý návrh nemohu přistoupit.

Které z vět v úlohách 18 a 19 jsou napsány bez stylizačních chyb?

18.

- (A) Pokud branec nepřijde k odvodu, mohou být policejně předvedeni.
- (B) Vrátil se domů s do krve odřeným kolenem.
- (C) Český stát se ocitl v jakési izolaci.
- (D) Snil o zemích, kde málo nebo nikdy nesněží.

19.

- (A) Každý vzdělaný člověk očividně vidí smysl celého polemického výpadu.
- (B) Málokterá konzumace je společensky chvályhodná jako denní spotřeba knih.
- (C) Naším pacientům, jimž vadí pyl, ať se vyhýbají pobytu v přírodě.
- (D) Zjevně jde o umělecky bezcennou skicu středověkého obrazu.

20.

Demokratizace smetla násilím vytvořenou hierarchii v občanském životě a právě tak odstranila dvojvládní literatury oficiální a neoficiální.

Která z následujících úprav uvedeného souvětí je **nejblíže** tomu, co je v souvětí sděleno?

- (A) Demokratizace násilně odstranila jak hierarchii v občanském životě, tak dvojvládní literatury oficiální a neoficiální.
- (B) Demokratizace odstranila vnucenou hierarchii v občanském životě a souběžnou existenci literatury oficiální a neoficiální.
- (C) Demokratizace zrušila rozdíly mezi občany a umožnila, že neoficiální literatura mohla vycházet vedle oficiální.
- (D) Demokratizace odstranila diskriminaci v občanském životě a legalizovala populární neoficiální literaturu.

21.

Ohlašovaný návrh zdražování školného nebude podléhat ve schvalování rodičům, ale jen řediteli.

Která z následujících úprav uvedené výpovědi **neobsahuje** žádné stylizační nedostatky a zároveň je svým významem **nejblíže** tomu, co je ve výpovědi řečeno?

- (A) Ohlašované zdražování školného nebude podléhat schvalování rodičů, ale jen ředitele.
- (B) Jen řediteli, a nikoli rodičům, bude podléhat ohlašované zdražování školného.
- (C) Ohlašované navržení, že bude zdražení, nebude podléhat schvalování rodičů, ale jen ředitele.
- (D) Návrh na zdražování školného nebude podléhat schvalování rodičů, ale jen ředitele.

22.

Které z následujících souvětí obsahuje tzv. vedlejší větu vloženou?

- (A) Když se nám, Čechům, vede jakž takž, jsme náramně nedůtkliví na důstojnost a čest.
- (B) Občas, když jde do tuhého, umíme se dokonce vypnout k heroismu a rádi se pokládáme za dědice mistra Jana Husa.
- (C) Jako by se švejkování našich dědů pomalu měnilo ve švejkárnu jako národní filosofii.
- (D) Náš vztah ke Švejkovi a švejkovství je dvojaký, napjatý, paradoxní – právě takový, jaký má člověk k antagonistickým silám a sklonům ve vlastním nitru.

23.

Nesporné je to, že listopadový převrat nebyl jen politickou změnou a počátkem společenských proměn.

Kterým druhem vedlejší věty je vedlejší věta v uvedeném souvětí?

- (A) vedlejší větou podmětnou
- (B) vedlejší větou předmětnou
- (C) vedlejší větou příslovečnou příčinnou
- (D) vedlejší větou přísudkovou

24.

Ve které z následujících vět k přísudku **neexistuje** podmět?

- (A) Na chatu se jede už ve čtvrték.
- (B) Hlásili místní přeháňky a bouřky.
- (C) Včera večer byl kýmisi okraden.
- (D) Tahle výzva je určena také vám.

25.

A kdyby se ji někomu podařilo strhnout, co by pod ní našel?

Kterým druhem vedlejší věty je věta *co by pod ní našel* v uvedeném souvětí?

- (A) vedlejší větou předmětnou
- (B) vedlejší větou příslovečnou podmínkovou
- (C) vedlejší větou časovou
- (D) Je větou hlavní.

Přečtěte si text a pak vyberte nejvhodnější odpověď na danou otázku. Při řešení všech úloh vycházejte z textu.

TEXT K ÚLOHÁM 26 AŽ 28

Když se nám, Čechům, vede jakž takž, jsme náramně nedůtkliví na důstojnost a čest. Občas, když jde do tuhého, umíme se dokonce vypnout k heroismu a rádi se pokládáme za dědice mistra Jana Husa. Ale když jsou časy zlé, bereme si obvykle za vzor Josefa Švejka. A protože to u nás už vlastně hodně dávno nebylo v pořádku, stojí kurs Švejka setrvale vysoko. Jako by se švejkování našich dědů pomalu měnilo ve švejkárnu jako národní filozofii. (...) Náš vztah ke Švejkovi a švejkovství je dvojaký, napjatý, paradoxní – právě takový, jaký má člověk k antagonistickým silám a sklonům ve vlastním nitru.

(Josef Jedlička)

26.

Co autor úryvku tvrdí o Čechách?

- (A) Češi jsou národ hrdinů.
- (B) Češi jsou národ dědiců mistra Jana Husa.
- (C) Češi dokážou být i hrdinští.
- (D) Češi jsou národ zbabělců.

27.

Co znamená v uvedeném úryvku výraz *heroismus*?

- (A) hrdinství
- (B) velikost
- (C) velikášství
- (D) úctu k velikánům

28.

Která z následujících úprav souvětí *Když se nám, Čechům, vede jakž takž, jsme náramně nedůtkliví na důstojnost a čest* je svým významem **nejblíže** tomu, co je v souvětí řečeno?

- (A) Když se nám, Čechům, vede dobře, nechceme slyšet ani slovo o důstojnosti a cti.
- (B) Když my, Čechové, slyšíme o důstojnosti a cti, dokážeme se rychle rozzlobit.
- (C) Když se nám Čechům zrovna nevede zle, lehce se nás dotknou pochyby o naší důstojnosti a cti.
- (D) Když se nám Čechům vede celkem špatně, lehce se nás dotknou pochyby o naší důstojnosti a cti.

TEXT K ÚLOHÁM 29 AŽ 31

S podobami těch, s jejichž jmény jsou spojeny hromadné pohromy dvacátého století, budou mít budoucí historikové a básníci bezpochyby práci mnohem těžší. Který psycholog nebo básník bude kdy moci obnažit skutečnou lidskou tvář Hitlerovu nebo Stalinovu, nadzvednout jejich masku, ať už je na ní nakreslena strnulá vážnost nebo dobromyslný úsměv? A kdyby se jí někomu podařilo strhnout, co by pod ní našel? Objevíli bychom v mozku a v srdci těchto moderních polobohů myšlenky a city, které jsme si zvykli pokládat za součást lidské přirozenosti a které nacházíme bez překvapení i pod maskou Atilovou nebo Džingischánovou? Našli bychom tam něco jako vnitřní nejistotu, lítost, strach nebo výčitky svědomí - zkrátka něco, co by nám tyto netvory přibližovalo, čeho bychom se mohli zachytit, abychom si vyložili jejich vnitřní svět a jejich činy ze svého vlastního _____ světa?

(podle Jana Čepa)

29.

Se kterou z následujících skutečností souvisí množství otázek, které autor v textu pokládá?

- (A) Jde o část rozhovoru.
- (B) Jde o úvahu.
- (C) Jde o dramatický monolog divadelní postavy.
- (D) Text není úplně domyšlen.

30.

Který z následujících výrazů se nejlépe hodí na vynechané místo v uvedeném úryvku?

- (A) vnitřního
- (B) osobního
- (C) svobodného
- (D) černobílého

31.

S podobami těch, s jejichž jmény jsou spojeny hromadné pohromy dvacátého století, budou mít budoucí historikové a básníci bezpochyby práci mnohem těžší.

Kterou z následujících skutečností vyjadřuje slovo *bezpochyby* v uvedeném souvětí?

- (A) jistotu historiků a básníků
- (B) jistotu nositelů oněch podob
- (C) jistotu historického vývoje
- (D) jistotu autora úryvku

TEXT K ÚLOHÁM 32 AŽ 34

Pod souhrnným kairarovským názvem *Český sen* vydal své sémiotické studie z let 1975–1998 literární vědec a prozaik Vladimír Macura. Podle něj analytické studie představují „motivický rozbor různých společenských jevů, literárních i mimoliterárních“, opřený o bohatý materiál. (...) K úvahám, jaké symboly, charakteristiky a mýty si současná česká společnost bez ohledu na svá přání a rozhodnutí nese ze století devatenáctého do jedenadvacátého, dává Macurův *Český sen* hojnost podnětů. Je to poutavé čtení, ale spíše v jednotlivostech než ve svém celku. Přece jen – přes autorovo integrující úsilí – je vidět, že jde nikoli o kapitoly jedné monografie, nýbrž o články různého rozsahu i různé hloubky. Ale tak či onak je samozřejmě dobře, že kniha existuje.

(podle Jaromíra Slomka)

32.

Které z následujících tvrzení je možné na základě uvedeného úryvku odůvodněně formulovat?

- (A) J. Slomkovi se zdá dobré, že vyšla tak dobře napsaná kniha o české literatuře mezi 19. a 21. stoletím.
- (B) Jaromír Slomek vytýká Macurovi, že se jeho kniha *Český sen* (napsaná v letech 1975–1998) neopírá o bohatý materiál.
- (C) Pokud jde o symboly, charakteristiky a mýty v současné české společnosti, zdá se J. Slomkovi Macurova kniha podnětná.
- (D) V. Macura sestavil příručku všech symbolů, charakteristik a mýtů, které doprovázejí českou společnost od 19. století.

33.

Který z následujících výrazů má stejný význam jako slova *bez ohledu na svá přání a rozhodnutí* v souvětí *K úvahám, jaké symboly, charakteristiky a mýty si současná česká společnost bez ohledu na svá přání a rozhodnutí nese ze století devatenáctého do jedenadvacátého, dává Macurův *Český sen* hojnost podnětů?*

- (A) nechtěně
- (B) proti své vůli
- (C) neodůvodněně
- (D) volky nevolky

34.

Přece jen – přes autorovo integrující úsilí – je vidět, že jde nikoli o kapitoly jedné monografie, nýbrž o články různého rozsahu i různé hloubky.

Jaký význam má nejspíše výraz *integrující úsilí* v uvedeném souvětí?

- (A) snahu sjednotit
- (B) viditelné snažení
- (C) nepochybné úsilí
- (D) celkovou snahu

TEXT K ÚLOHÁM 35 AŽ 37

Pokud jde o společenský konsensus současné české společnosti, popisuje jej M. Janata v minulém čísle Českého týdeníku (Extremismus jako politická norma) v ostrých konturách z hlediska extremismu Sládkových republikánů. V rozporu s převažujícím názorem ukazuje na to, že „přinejmenším ve třech oblastech nejsou rozdíly mezi názory republikánského vůdce a míněním široké veřejnosti kvalitativní, ale pouze kvantitativní“.

(Emanuel Mandler)

35.

Které z následujících tvrzení je na základě uvedeného úryvku možno odůvodněně formulovat?

- (A) Autor odsuzuje názory obou stran.
- (B) Autor podporuje stanovisko M. Janaty.
- (C) Autor podporuje stanovisko většiny veřejnosti.
- (D) Autor nedal najevo vlastní stanovisko.

36.

Odkud nejspíše pochází uvedený úryvek?

- (A) z televizní debaty
- (B) z novin
- (C) z projevu na sjezdu strany
- (D) z výroční zprávy nadace

37.

Která z následujících úprav formulace *v rozporu s převažujícím názorem* ve větě *V rozporu s převažujícím názorem ukazuje na to, že „přinejmenším ve třech oblastech nejsou rozdíly mezi názory republikánského vůdce a míněním široké veřejnosti kvalitativní, ale pouze kvantitativní“* je svým významem **nejblíže** tomu, co je ve větě sděleno?

- (A) v rozporu s vítězným názorem
- (B) v rozporu s častým názorem
- (C) v rozporu s důležitějším názorem
- (D) v rozporu s většinovým názorem

LITERATURA

38.

Které z následujících tvrzení o mistru Janu Husovi **není** pravdivé?

- (A) Po vyhlášení interdiktu nad Prahou se Jan Hus uchýlil na Kozí Hrádek a Krakovec.
- (B) Jan Hus odmítal všechny funkce na univerzitě.
- (C) Jan Hus psal česky a latinsky.
- (D) Jan Hus navázal na učení Johna Wycliffa.

39.

Které z následujících tvrzení charakterizuje literaturu doby husitské?

- (A) Próza má především naukový a vzdělávací charakter. Pěstují se nejrozmanitější vědní obory, v nichž se projevují změněné životní formy; nápadným rysem je zaměření k praktickým potřebám.
- (B) Časové zaměření slovesných děl způsobilo, že z literární tvorby mizí postava světce idobrodružného rytíře a spolu s tím se ztrácejí útvary, které neodpovídají dobovým potřebám (legenda, rytířský epos, drama). Naproti tomu se rozvíjí duchovní píseň, satira, kronika, traktát, polemika a postila.
- (C) Zaměření literární tvorby se stalo téměř jednostranně náboženské. Hrdinou díla je světec. Sílí pocit marnosti světa, množí se úvahy o smrti a posmrtném životě. V literatuře pěstované převážně duchovními převažují životopisy svatých a náboženská rozjímání, přeplněná zázraky a líčením pekelných hrůz.
- (D) Širší čtenářské obci byla určena zábavná beletrie, umělecky vesměs nenáročná a zpracovávající většinou starší předlohy. Tyto knížky lidového čtení se udržely dlouho mezi lidem a některé jejich motivy převzala lidová slovesnost.

40.

Která z následujících ukázek pochází z pera Jana Husa?

- (A) Protož, věrný křesťane, hledaj pravdy, slyš pravdu, uč se pravdě, miluj pravdu, prav pravdu, drž pravdu, braň pravdy až do smrti, nebť pravda tě vysvobodí od hřícha, od ďábla, od smrti duše a konečně od smrti věčné, jenž jest odlúčení věčné od milosti božie (...)
- (B) Ó Bože můj, ach co jsem?
Zdali se mně jen nětco zdá?
Nevím, jsem-li, čili se zdá:
jsem, jsem než od samého,
jsem, Bože, jsem než od tebe,
ne od sebe samého,
od tebe, jenžs stvořil nebe.
- (C) A protož když přijedechom do Čech, nenalezli sme ani otce ani mateře ani bratra ani sestry ani kterého známého, a řeči české ovšem zapomenuli biechom, jížto potom sme se znova naučili, tak že sme mluvili a rozuměli (...)
- (D) (...) slyšte, všechen lide slovanský,
slyšte Slovo, přišlo od Boha,
slovo krmící lidské duše,
slovo posilující srdce i rozum,
slovo toto, připravující k poznání Boha.
Jako bez světla se nepotěší
oko patřící na všechno stvoření boží,
nýbrž vše není ani krásné, ani viditelné,
tak je to i s každou duší bez knih,
jež nezná zákona božního,
zákona knižního a duchovního,
zákona zjevujícího ráj boží.

41.

Který z následujících žánrů se **neuplatnil** v renesanci?

- (A) horor
- (B) komedie
- (C) sonet
- (D) cestopis

42.

Které z následujících tvrzení **neodpovídá** charakteristice Shakespeareových dramát?

- (A) Postavy samy utvářejí svůj osud, jejich názory a činy organicky vyrůstají ze skutečných vlastností a charakterů, podmíněných společenskými podmínkami.
- (B) Do úst svých hrdinů vkládá úvahy o běžné životní zkušenosti i hluboká zamyšlení nad smyslem lidské existence.
- (C) Shakespeare důsledně dodržuje princip trojí jednoty, jednotu místa, času a děje, jeho dramata jsou působivá právě svou přehledností.
- (D) Shakespeare často zpracovává témata z anglických dějin v různých historických obdobích.

43.

(...) mám v úmyslu vyprávět sto povídek či pohádek či podobenství či historek či jak je nazveme, jež si po deset dní vyprávěla počestná společnost sedmi žen a tří mladíků v nedávných dobách, kdy se tolik umíralo na mor, a přidat k nim i několik písní, jež ony paní zpívaly pro své potěšení.

Ze které z následujících knih pochází uvedený úryvek?

- (A) Dante Alighieri: Božská komedie
- (B) M. de Cervantes: Důmyslný rytíř don Quijote de la Mancha
- (C) G. Chaucer: Canterburské povídky
- (D) G. Boccaccio: Dekameron

44.

Kterou z následujících oper uvedl v Praze W. A. Mozart ve světové premiéře?

- (A) Così fan tutte
- (B) Figarova svatba
- (C) Kouzelná flétna
- (D) Don Giovanni

45.

Které z následujících pražských divadel je svázáno s počátky národního obrození?

- (A) Nosticovo
- (B) Vinohradské
- (C) Národní
- (D) Prozatímní

46.

Alois Jirásek (úryvek)

A zas dolů hleděli, po divadle a tam, kam se zraky všech obracely, do orchestru, ne valného, o třech prvních, o dvojitých druhých houslích, dvou hráčích a basách a příslušných nástrojích foukacích. Klavír v orchestru byl ještě opuštěn. Dirigent a tvůrce opery, tak dlouho a dychtivě očekávaný, jenž měl za něj zasednouti, nepřicházel. (...)

Najednou Thám, někoho zahlédnuv, dotkl se ruky Pauliny a chvatně pravil:

„Tu je! To je on!“ (...)

„To je ten, co vydává české noviny?“ ptala se paní Butteauová dosti roztržitě, kdežto zatím Paula si bedlivě prohlížela ani ne třicetiletého vydavatele a nyní také od července tohoto roku majitele „Pražských poštovských novin“, jediných tenkrát českých.

Koho Václav Thám v divadle uviděl?

- (A) J. K. Tyla
- (B) K. H. Borovského
- (C) V. M. Kramera
- (D) J. Jungmanna

47.

Které z následujících literárních děl je typické pro romantismus?

- (A) Molière: Lakomec
- (B) E. Zola: Zabiják
- (C) G. G. Byron: Childe Haroldova pouť
- (D) J. Joyce: Odysseus

48.

Které z následujících tvrzení **neodpovídá** charakteristice typického romantického hrdiny?

- (A) Hrdina bývá obvykle silný individualista, nikdo mu nerozumí, mezi lidmi se cítí nepochopen a osamělý.
- (B) Hrdinův charakter utváří doba a okolnosti, spisovatel sleduje hrdinu ve vývoji.
- (C) Bývá to obvykle člověk na okraji společnosti, je výjimečný svým vzhledem, původem, osudem.
- (D) Intenzivně prožívá lásku, ta však zůstává nenaplněna, většinou miluje pouze ideál ženy.

49.

Které z následujících vyjádření významově nejvíce odpovídá básnickému spojení *vyhasla ohně kouř*?

- (A) svou lásku slavík růži pěl
- (B) Ouplně lůny krásná tvář – tak bledě jasná jasně bledá
- (C) mrtvé labutě zpěv
- (D) V slzích se zhlíží hvězdný svit, jenž po lících co jiskry plynou.

50.

Který z následujících spisovatelů **nepatří** k realistům?

- (A) Oscar Wilde
- (B) Zikmund Winter
- (C) Karel Václav Rais
- (D) Charles Dickens

51.

Podle vlastních slov chtěl ve svém díle představit všechny lidské typy a společenské vrstvy, zachytit všechny životní situace, charaktery mužské i ženské, povolání, společenské perspektivy, dětství, stáří, dospělost, politiku, soudnictví, církevní prostředí, války, jednoduše život v celém nepřeborném bohatství. Tento záměr uskutečnil v cyklu, který zahrnuje zhruba sto románů.

O kterém z následujících realistických spisovatelů se mluví v uvedeném textu?

- (A) o Fjodoru Michajloviči Dostojevském
- (B) o Honoré de Balzacovi
- (C) o Karlu Matěji Čapku-Chodovi
- (D) o Aloisi Jiráskovi

52.

Nikolaj Vasiljevič Gogol: Revizor (úryvek)

CHLESTAKOV: O tom škoda slov! Na stole na příklad leží meloun: A co byste řekli, že stál? Sedm set rublů! Polívku přiveze parník přímo z Paříže – v míse – ještě teplou; sundáte pokličku – vyrazí na vás pára, až se zakuckáte. Každý den jsem na nějakém bále. Máme tam takovou malou whistovou společnost: ministr zahraničí, francouzský vyslanec, pak anglický vyslanec, německý vyslanec, no, a já.

Který z následujících postupů je použit v Chlestakovově výroku o melounu a polívce přímo z Paříže?

- (A) nadsázka
- (B) metafora
- (C) parodie
- (D) přirovnání

53.

Který z následujících knižních titulů **nenapsal** Jan Neruda?

- (A) Balady a romance
- (B) Písně kosmické
- (C) Knihy veršů
- (D) Zlomky epopeje

54.

Ke které z následujících dvojic autorů patří generačně i Jan Neruda?

- (A) ke K. H. Máchovi a K. J. Erbenovi
- (B) k J. Vrchlickému a J. Zeyerovi
- (C) k V. Hálkovi a K. Světlé
- (D) k A. Sovovi a O. Březinovi

55.

Jan Neruda: Jak si nakouřil pan Vorel pěnovku (úryvek)

Mnohý lehkovážný sobě snad pomyslí, že odevření nového krupařského krámu nebylo ani tak zvláštní událostí. Ale takovému bych řekl jen: „Ty nebohý!“ nebo bych docela jen pokrčil ramenama a neřekl ničeho. Tenkrát, když venkovan snad po dvacet let nebyl v Praze a pak Strahovskou branou přišel do Ostruhové ulice, byl zde kupec na témž rohu jako před dvaceti lety, pekař pod týmž štítem a hokynář v tomtéž domě. Tenkrát mělo vše svoje místo určené, zařídit najednou krupařství tam, kde bylo například dřív kupectví, patřilo mezi věci tak _____, že na to nikdo ani nepomyslel (...)

Které z následujících slov patří nejspíše na vynechané místo v uvedeném úryvku?

- (A) hloupé
- (B) slušné
- (C) silné
- (D) banální

56.

Který z následujících časopisů vydávali čeští anarchisté?

- (A) Květy
- (B) Tvář
- (C) Revolver revue
- (D) Nový kult

57.

Prohlédněte si pozorně tento obrázek. Jde o ilustraci k Neumannově sbírce *Knihy lesů, vod a strání*. Který z následujících českých malířů je jejím autorem?

- (A) Josef Čapek
- (B) Alfons Mucha
- (C) Jan Zrzavý
- (D) Josef Lada

58.

Antonín Sova: Rybníky

Ty české rybníky jsou stříbro slité,
 žíhané temnem stínů pod oblaky,
 vloženy v luhy do zelení syté,
 jsou jako krajů mírné, tiché zraky.
 Tu sluka steskne v rákosí blíž kraje,
 a kachna vodní s peřím zelenavým
 jak duhovými barvami kdy hraje,
 se nese v dálce prachem slunce žhavým:
 chlad s vůní puškvorců na luka stoupá
 a s vůní otavy po kraji dýchá,
 vzduch mírně chlazen vlnami se houpá,
 a něco jako věčný stesk v tom vzdychá.

Které z následujících tvrzení o uvedené básni **není** pravdivé?

- (A) Básník zachycuje své dojmy z přírody.
- (B) V textu je užita personifikace.
- (C) Báseň klade důraz na smyslové vjemy.
- (D) Báseň je epická.

59.

Který z následujících výroků o Guillaume Apollinairovi je pravdivý?

- (A) Apollinaire je považován za prvního prokletého básníka ve světové literatuře.
- (B) Proti jeho sbírce *Květy zla* byl veden soudní proces, některé básně musel vyřadit.
- (C) V jeho díle se projevují prvky futurismu a kubismu, je předchůdcem surrealismu.
- (D) Byl osobním přítelem Vítězslava Nezvala a věnoval mu svou sbírku *Opilý koráb*.

60.

Guillaume Apollinaire: Pásmo (úryvek)

Jsi v zahradě hospůdky v okolí Prahy
 Cítíš se zcela šťasten na stůl růží ti dali
 A místo abys psal svou povídku lenošíš pohříchu
 Hledě na mandelinku spící v růžovém kalichu

V achátech svatovítských zříš zděšen své vlastní rysy
 Na smrt jsi smuten byl v ten den kdy sebe v nich objevil jsi
 Podoben Lazaru kterého světlo drtí
 Pozpátku točí se ručičky hodin v židovské čtvrti
 A ty couváš ve vlastním životě pomalu
 Jda na Hradčany nahoru a poslouchaje k večeru
 Jak v hospodách české písně zpívají

Hle jsi uprostřed melounů v Marseilli

Hle jsi v Koblenci v hotelu s obrem na vývěsní tabuli

Hle sedíš v Římě pod japonskou mišpulí

Hle jsi v Amsterdamu s dívkou jež je ošklivá a tobě hezká
 se zdá

Tam najímají pokoje Cubicula locanda v latině
 Vzpomínám toho byl jsem tam tři dny a v Goudě neméně

Jsi v Paříži od soudce vyslýchán
 Jak zločinec zatčen a do vězení dán

V bolestných cestách i šťastných jsi proběhl kus světa
 Dřív než jsi postřehl lež a svoje léta
 V dvaceti láskou trpěl jsi a ve třiceti zas
 Jak blázen žil jsem a ztratil jsem svůj čas
 Na své ruce se už netroufáš podívat a stále chce se mi
 zaplakat
 Nad tebou nade vším co zděsilo tě nad ní kterou máš rád

Kterou z následujících myšlenek úryvek **neobsahuje**?

- (A) Člověka potká v životě mnoho změn.
- (B) Pocit štěstí bývá rychle střídán smutkem.
- (C) Soudobý svět je ovlivněn moderní technikou.
- (D) Čas plyne příliš rychle.

61.

Která z následujících skupin principů se uplatňuje v Apollinairově básni *Pásmo*?

- (A) nesmyslná slova, slovesa pouze v infinitivu, nerespektování pravidel pravopisu, hravost
- (B) volný proud vědomí, pravidelný rým, princip absolutní náhody, ideogram
- (C) programový pesimismus, převládají tísnivé obrazy, prolínání dvou jazyků v jedné básni
- (D) polytematický text, volný verš, důsledné odstranění interpunkce, asociace

62.

Ivan Olbracht si oblíbil Podkarpatskou Rus. Která z následujících knih je zasazena do tohoto prostředí?

- (A) Dobyvatel
- (B) Golet v údolí
- (C) Podivné přátelství herce Jesenia
- (D) Žalář nejtemnější

63.

V karpatských prózách věnuje Ivan Olbracht velkou pozornost určité skupině tamního obyvatelstva. Které?

- (A) tulákům a žebrákům
- (B) maďarské menšině
- (C) cikánům
- (D) ortodoxním Židům

64.

Ivan Olbracht: Nikola Šuhaj loupežník (úryvek)

Neboť v tomto kraji lesů, zvrásněném horami jako kus papíru, který se chystáme hoditi do kamen, žijí posud děje, jakým se bláhově usmíváme jen proto, že se u nás nestávají již po staletí. V tomto kraji kopců na kopcích a roklí v roklích, kde se v tlejícím soumraku pralesů rdí prameny a umírají prastaré javory, jsou posud začarovaná místa, odkud se ještě nikdy nedostal ani jelen, ani medvěd, ani člověk. Pruhy ranních mlh, ploužící se namáhavě po korunách smrků vzhůru do hor, jsou průvody umrzlých, a oblaka, proplouvající nad úžlabinami, jsou zlí psi s otevřenými tlamami, kteří se za horou snesou, aby někomu ublížili.

A dole, v úzkých údolích řek, ve vesnicích, které jsou zelené kukuřičnými poli a žluté květy slunečnic, žijí vlkodlaci, kteří překulivše se večer po soumraku přes kládu, mění se z mužů ve vlky a k ránu opět z vlků v muže (...)

Které z následujících tvrzení se **nevztahuje** k uvedené ukázce?

- (A) Ivan Olbracht vytvořil kriticko-realistický text.
- (B) V textu jsou básnické přívlastky.
- (C) V textu se mísí realita a mýtus.
- (D) Ivan Olbracht zdůrazňuje magický charakter krajiny.

65.

Které z následujících literárních děl Karla Čapka je divadelní hrou?

- (A) Válka s mloky
- (B) Krakatit
- (C) Továrna na absolutno
- (D) Bílá nemoc

66.

Která z následujících Čapkových vět se týká První party?

- (A) Předpokládejte, že na světě vypukla nová, dosud neznámá epidemie, která se lavinově šíří.
- (B) Co bychom tomu říkali, kdyby jiný živočišný rod nežli člověk hlásal, že vzhledem k svému vzdělání a počtu má jen on právo na to, aby obsadil celý svět a panoval všemu životu?
- (C) Chtěl jsem, aby román mohl číst kdekdo. Aby i horník se v něm viděl jako ve své šachtě.
- (D) Jakmile jsem se začal zabývat světem zločinu, zaujal mě proti mé vůli problém spravedlnosti.

67.

Karel Čapek: Zahradníkův rok (úryvek)

Zahradníkův leden

„Ani leden není pro zahradníka dobou nečinnosti,“ říkají zahradnické příručky. Zajisté nikoliv; neboť v lednu zahradník hlavně *pěstuje* _____ .

S _____ je to totiž zvláštní věc: nikdy to s ním není v pořádku. _____ vždycky přestřeluje na jednu nebo na druhou stranu. Teplota se nikdy nestrefí se stoletým normálem; buď je pět stupňů pod ním, nebo pět stupňů nad ním. Srážek je buď deset milimetrů pod normál, neb dvacet milimetrů nad normál; není-li příliš sucho, je nevyhnutelně příliš mokro.

Na třech místech uvedené ukázky je vynecháno stejné slovo. Ptáme se, co zahradník *pěstuje* v lednu:

- (A) počasí
- (B) sníh
- (C) teplo
- (D) déšť

68.

Kterou z následujících knih napsal Milan Kundera?

- (A) Soukromá vichřice
- (B) Nesnesitelná lehkost bytí
- (C) Sedmiramenný svícen
- (D) Perlička na dně

69.

Které z následujících tvrzení nejlépe charakterizuje Kunderův umělecký styl?

- (A) Jeho romány jsou poetickým zachycením skutečnosti, patrná je lyrizace textu. Hrdinové jsou obvykle na okraji společnosti a svou tajuplností podtrhují názor, že svět je pro lidský rozum nepoznatečný.
- (B) Romány mají důmyslně vykonstruovanou kompozici, text je obvykle mnohvrstevný, je posílen názor, že racionální přístup ke světu je silnější než iracionální chování, autor usiluje o zobrazení problému z různých stránek.
- (C) Výběr stylistických prostředků se podřizuje vkusu průměrného čtenáře, příběhy jsou velmi poutavé, hlavním cílem je pobavit, významným prvkem jsou četné humorné situace. Autor se zcela osobitě vyrovnává s kritikou svých knih.
- (D) Postavy nejsou přesně identifikovány, neexistuje výrazný příběh, kompozice je postavena na rekonstrukci různých rozhovorů.

70.

Milan Kundera: Směšné lásky (úryvek)

Ten Bůh byl utvořen z jedné jediné ideje (jiná přání a myšlenky neměl): zakazoval mimomanželské milování. Byl to tedy dost legrační Bůh, ale nesmějme se proto Alici. Za deset přikázání, která tlumočil lidstvu Mojžíš, plných devět bylo v její duši zcela neohrožených, protože Alici se nechtělo ani zabít, ani necítit otce, ani požádat manželky bližního svého; jedno jediné přikázání cítila jako *nesamozřejmě*, tedy jako skutečnou obtíž a úkol; to bylo slavné sedmé přikázání *nesesmilníš*. Chtěla-li svou náboženskou víru nějak uskutečnit, dokázat a prokázat, musila se upřít právě na toto jediné přikázání, čímž z nejasného, rozplzlého, abstraktního Boha učinila pro sebe Boha zcela určitého, pochopitelného a konkrétního: *Boha Nesoulože*.

Který z následujících uměleckých prostředků se v uvedeném textu uplatňuje nejvýrazněji?

- (A) parodie
- (B) černý humor
- (C) ironie
- (D) alegorie

71.

Které z následujících tvrzení o Josefu Kainarovi **není** pravdivé?

- (A) Josef Kainar ilustroval některé svoje knihy.
- (B) Josef Kainar zhudebnil mnoho svých textů.
- (C) Josef Kainar pracoval v rozhlasu.
- (D) Josef Kainar byl signatářem Charty 77.

72.

Které z následujících tvrzení se vztahuje k charakteristice Kainarovy poezie 60. let?

- (A) Inspiroval se Apollinairovou poezií, vytvářel zdařilé automatické texty plné neobvyklých obrazů vycházejících z řetězců asociací. Jeho poezie je často přetížena nesrozumitelnými metaforami.
- (B) V jeho poezii se uplatňuje vliv dekadence a symbolismu, výrazným znakem je užívání zastaralých výrazů. Básník zavrhuje současný svět a obrací se do minulosti.
- (C) Usiloval o přesný popis světa, k tomu mu posloužilo časté užívání vědecké terminologie a cizích slov. Jeho pohled na svět je nemilosrdně kritický, závěry týkající se budoucnosti člověka jsou pesimistické.
- (D) Pro jeho poezii je typická příběhovost, která je odrazovým můstkem k hodnocení soudobého člověka a světa. Užívá konkrétní básnické obrazy, pro jeho jazyk je typické uplatnění všech vrstev jazyka.

73.

Které z následujících tvrzení o Bohumilu Hrabalovi je pravdivé?

- (A) Bohumil Hrabal dosud žije.
- (B) Bohumil Hrabal zemřel v roce 1997.
- (C) Bohumil Hrabal zemřel v roce 1989.
- (D) Bohumil Hrabal zemřel v roce 1968.

74.

Kterou z následujících charakteristik lze nejspíše přiřadit k dílu Bohumila Hrabala?

- (A) Typický je umělecký způsob vidění lidských charakterů i dějů „zdola, zvnitřku a zblízka“.
- (B) Samota, stáří, smrt jsou ve skutečnosti také základními, v textu poloukrytými tématy. Neméně velkým tématem je rovněž čas.
- (C) A ještě další způsob hledal ve spojení s novým jazzovým podnětem, s rockovou vlnou, v protestu mladých proti konzumní životní praxi (...)
- (D) Příběhy z dávné minulosti jsou paralelou k současné politické situaci.

75.

Která z následujících ukázek pochází z díla Bohumila Hrabala?

- (A) Peníze popletly klokanovi jeho nevelkou hlavu. Zatoužil také vsunovat do kapsy lesklé předměty, a proto jednoho dne před příchodem dozorce vysbíral z trávy všechny mince. Na dně jeho vaku se vytvořil základ jeho budoucího jmění.
- (B) Je-li *povinnost* něčím nevážným (k smíchu), je snad vážné naopak něco, co je *nepovinné*: Eduard si našel brzy ve svém novém působišti mladou dívku, která mu připadala krásná, a začal se jí věnovat s vážností téměř opravdovou.
- (C) Viděl jsem, jak do našeho dvora couvá nákladní auto, a když jsem tak stál s rudlíkem u výtahu a díval jsem se na patnáct balíků, které jsem dneska zabalil, viděl jsem, že boční stěny jsem vyzdobil promáčenými reprodukcemi Paula Gauguina (...)
- (D) Josefina odpověděla tak, že mu zašla chuť hrát si na kazatele. Potom si protřela oči, a vyzavši jakýsi pytel, upravila si kápi, která se podobala mnišskému oděvu. Takto oděná vyšla do deště a jala se rozdělávati oheň (...)

76.

Kterou z následujících divadelních her napsal Václav Havel?

- (A) Kdyby tisíc klarinetů
- (B) Largo desolato
- (C) Člověk z půdy
- (D) Konec masopustu

77.

Svým divadlem navázali autoři na tradici mystifikačního humoru Jaroslava Haška, na principy dadaistické a poetistické, i na prvky lidového amatérského divadla (ochotnictví). Ze současných vlivů uplatnili především divadlo absurdity, ne ovšem absurdity existenciální, ale absurdity nadlehčované groteskním humorem. Jejich divadelní texty i jevištní provedení mají dvě části. První polovinu tvoří tzv. seminář, v němž je parodována pseudověda a laické osvětářství, po semináři následuje dramatická akce, jíž je přednesený referát ilustrován.

Kterou divadelní scénu charakterizuje uvedený text?

- (A) Divadlo Na provázku
- (B) Semafor
- (C) bytové divadlo V. Chramostové
- (D) Divadlo Jára Cimrmana

78.

Který z následujících spisovatelů je představitelem magického realismu?

- (A) Vladimír Nabokov
- (B) Jack Kerouac
- (C) Gabriel García Márquez
- (D) Woody Allen

79.

Který z následujících literárních směrů představuje Umberto Eco?

- (A) nový román
- (B) magický realismus
- (C) postmodernismus
- (D) neorealismus

80.

Ke kterému z následujících literárních žánrů lze přiřadit román Umberta Eca *Jméno růže*?

- (A) k historickému románu s výraznými milostnými a romantizujícími prvky
- (B) k historickému románu s detektivní zápletkou a s metafyzickými prvky
- (C) k historickému románu s důrazem na dobrodružství a cestopisné prvky
- (D) k historickému románu, který má výraznou souvislost s italskou současností

81.

Umberto Eco: Jméno růže (úryvek)

Velké množství oken zaplavovalo sál stálým a rozptýleným světlem, třebaže bylo zimní odpoledne. Skla spojená olovem tu nebyla barevná jako v oknech chrámových, aby dovnitř vcházelo světlo co nejčistší, nepozměněné lidskou dovedností, a sloužilo tak svému účelu, to znamená osvětlovalo stoly pro čtení a pro psaní. Jindy a na jiných místech jsem viděl mnoho skriptorií, v žádném však v proudech světla fyzického, jež je osvětlovalo, tak zářivě nejiskřil samotný spirituální princip, jež světlo ztělesňuje, ona claritas, zdroj veškeré krásy a vědění, atribut neodlučný od majestátních rozměrů sálu.

V uvedeném textu jsou podtržena tři slova cizího původu. Která z následujících trojic českých ekvivalentů odpovídá významu podtržených slov v takovém pořadí, v jakém jsou seřazena v textu?

- (A) písárna – jasnost – přívlastek
- (B) jasnost – písárna – přívlastek
- (C) přívlastek – jasnost – písárna
- (D) jasnost – přívlastek – písárna

TEXT K ÚLOHÁM 82 AŽ 84

(úryvek)

Vrchní účetní už opět mlaskal nad hlavní knihou a mžikal po své sestře v Kristu, aniž se dočkával odpovědi. Teď na rozhraní soumraku a tmy nadcházela chvíle, kdy krám opět zpustne, než světla ve výkladech dostatečně zesílí, aby přičarovala nové kupce. – Karle! Teta mě volá a usmívá se mi vstříc jako ve dnech, kdy nade mnou držela ochrannou ruku a zahrnovala mě svou přízní. – Karlíčku, hladí mě hlasem a odprošuje očima a zároveň se pokouší být tak statečná a bezstarostná, že by jí člověku mohlo být líto. Karlíčku, kdyžs tu seděl, nenašel jsi tady dopis v modré obálce? Tvář proti tváři, oči upřené do očí, tak se má lhát. – Ne, teto, neviděl jsem nic. Udělalo se mi špatně, a protože byl krám zrovna plný, poprosil jsem strýce, aby za mne zaskočil. Snad ho našel on. Polkne, zbledlé rty jí zašelestí jako dvě spojené stránky v knize, jimž se nechce od sebe. Jak rychle vyhnal štěp a vydal ovoce! Prvé jablko mi spadlo do nastavených dlaní, zahryzl jsem se do něho a saju dychtivě. Teta si povšimla mého hladového pohledu, jak polyká, jak se k udávení cpe jejími rozpaky. Nutí svou tvář: usmívá se; zápasí se svým hrdlem: uvolní se; pobízí své rty: otevřte se a promluvte. Jak lehko mohu zvýšit její trýzeň! Zdvímám kladívko ochoty: ťuk, ťuk, hle: jak se hřeb zarývá hloub a hlouběji. – Byl to důležitý dopis, teto? ptám se vyhrávaje zájem. Skočím se zeptat strýce.

82.

Kterou z následujících výpovědí nejspíše pokračuje uvedený úryvek?

- (A) Chápu ji. Nemůže tu vydržet a vystavovat svou tvář šlehanou pochybnostmi a strachem tolika hltavým očím.
- (B) Ne, ne, vyrazí úzkostně a vztáhne ruku, aby mě udržela.
- (C) Vrchní účetní se připlížil k pokladně, četl z tváře své paní, proč si nezavolala jeho, aby se s ním poradila.
- (D) Vír se nezastavil, pokračuje ve svém strhujícím kroužení.

83.

Vypravěče a zároveň hrdinu uvedeného úryvku lze na základě tohoto úryvku označit za:

- (A) rozumného
- (B) pracovitého
- (C) úslužného
- (D) pokryteckého

84.

Který z následujících výroků nejlépe vystihuje smysl výpovědi *Prvé jablko mi spadlo do nastavených dlaní, zahryzl jsem se do něho a saju dychtivě*?

- (A) Hrdina posvačil jablko a velice mu chutnalo.
- (B) Hrdinu těší, že může posloužit tetě.
- (C) Hrdina s potěšením psychicky týrá svou tetu.
- (D) Hrdina si vzpomíná na návštěvu ovocné zahrady.

TEXT K ÚLOHÁM 85 AŽ 87

Raymond Queneau ve svých *Stylistických cvičeních* zpracovává devětadevadesátkrát stejnou situaci. Podle užití stylistických a uměleckých prostředků nazývá i jednotlivé kapitoly.

85.

Na pohříchu přeplněné plošině přebýval přibližně v poledne přezdobený pošuk s předlouhým požerákem pod přihlouplým podelbím. Pojednou, překypuje pobouřením, povídá popuzeně poblíž podupávajícímu podnikavci: „Přisáhámbohu, pane, přestaňte mě pošťuchovat.“ Pak podlehl pokušení a posadil se.

Přečtete si uvedený úryvek a určete, jak se nazývá kapitola, ze které je převzat:

- (A) Anafora
- (B) Apokryf
- (C) Aliterace
- (D) Asonance

86.

Jedna z dalších kapitol se jmenuje *Apostrofa* (tímto termínem se označuje oslovení nepřítomných osob, věcí nebo abstraktních pojmů). Který z následujících úryvků je z této kapitoly vybrán?

- (A) Nebyla to loď ani letadlo, byl to prostředek povrchové dopravy. Nebylo ráno ani večer, bylo poledne. Nebyl to chlapec ani stařec, byl to mladý muž. Nebylo to procesí ani výtržnost, byla to tlačenička. Nebyl laskavý ani zlý, byl to vztekloun. Nebyla to pravda ani lež, byla to záminka.
- (B) Ó pero s platinovým hrotem, pospěš zaznamenat na hlazený hřbet listu své sentenciózní glyfy, jež pomohou čtenářům trýpných brýlí proniknout tajemství jednoho autobusu a dvojího setkání. Hrdý oří tužeb mých, věrný mezku mého snažení, bujně zřídlo slov obratných a slovních obratů, pusť se hbitě do lexikografických a syntaktických křivek.
- (C) Bimbambum, bimbambum. V autobuse, puf-puf-puf, vrrrrr! linky s (dva tři, dva tři) na zadní plo-plo-plo plošině (šine si to, šine si to) junák jakýs, juch juch (húú! ten má hučku, a ten krk! fuj, fuj, fujara), stojí tam, stojí sám, piky, piky na hlavu.
- (D) Já nevím, co po mně pořád chcete. No ano, jel jsem eskem někdy kolem poledne. Jestli bylo narváno? No jasně, že bylo narváno, prosím vás, v poledne. Nějaký mladík s kloboukem? To je možný, a co má být? Já se starám o sebe. S prýmkiem? Kolem klobouku? No a co? Vaše starosti na mou hlavu. Že se s někým pohádal? To se stává, ne?

87.

Přečtěte si pozorně další ukázkou a podle jejího stylu rozhodněte, jak R. Queneau nejspíše pokračuje:

Dvanáct temných úderů ohlásilo poledne a pozoun na obloze klesl o půl horizontu. Za břeských salv vojenské kapely přijel autobus, zaržál a zastavil u chodníku. Chumel na zastávce ne nepodobný vřeštícím dudám vyvolával přidělená čísla, aby se zakrátko vydal k zpěvným arkádám Champerrsé brány.

- (A) Mezi dýchavičnými vyvolenci stála nakřáplá pššála, již zlomyslný osud vybavil lidskou tvář a v podobě perverzního kloboučníka jí pak na tympán pověsil divoký propletenec strun.
- (B) Mezi šedivými nenápadnými lidmi se tyčil muž ne nepodobný Eiffellovcem, který se ozdobil co Cyrano širokým kloboukem.
- (C) Mezi cestujícími mne zaujal jeden vejř se žirafím krkem a kloboukem statné bedly.
- (D) Přistoupil i onen občan s dlouhým krkem, na hlavě měl takovej klobouk s kalounem a širokou krempou, v takové hučce bych mezi lidmi nikdy nevyšel.

88.

(úryvek)

Den se rozbřesne a mraky stále ještě jdou, zastírají, odestírají a znovu zastírají osnovu rezných provazů na obrovském stavu, jehož jeden rám je nebe a druhý zem. Krávy však se ženou. Deštivé pastvy byly Františčinou strážní stejně trpkou pro všechny roky, letos neméně než dřív. Tehdy však to bylo nejkrutější, protože Metod byl ještě malý. Marné prosby. Ogar není z cukru; však se přioděje; nech stane pod jedlu. A jaké řeči, nech sa učí. A hybaj ven! Ubohý skřítek v mámině kazajce, Rozíniny boty na nohou, přes hlavu a ramena pytel, v červené ruce bič. Ubohý malý námořník, který s nespolehlivým lodřtvem vyplouvá nad vzduté moře mlh, plné nástrah, s nevěrnou posádkou, na niž nelze spoléhat. Po deseti krocích se za nimi závěs uzavřel, pohltiv hlasy zvonků a kopyt na kamení chodníku.

Které z následujících slovních spojení z uvedeného úryvku má v tomto textu povahu obrazného pojmenování?

- (A) deštivé pastvy
- (B) kamení chodníku
- (C) marné prosby
- (D) moře mlh

TEXT K ÚLOHÁM 89 A 90

(úryvek)

Noc oblékla lesy i louky do smutku a kdesi dole zapálila pohřební světýlka, která Markétce i Mistrovi připadala už vzdálená, zbytečná a nezajímavá. Doháněla kavalkádu jezdců, snesla se na jejich hlavy a tu a tam rozstříkla po rozteskněné obloze bílé skvrny hvězd.

Noc houstla, letěla jim po boku, chytala jezdce za cípy pláště, strhávala jim je z ramen a rozptylovala klamy. Když Markétka, osvěžená chladivým vánkem, otevřela oči, zpozorovala, jak se mění výraz všech, kdo směřují k svému cíli.

89.

Který z následujících uměleckých prostředků se v uvedeném úryvku výrazně uplatňuje?

- (A) oxymóron
- (B) symbol
- (C) personifikace
- (D) ironie

90.

Které z následujících tvrzení nejlépe vystihuje význam výpovědi *Noc oblékla lesy i louky do smutku a kdesi dole zapálila pohřební světýlka*?

- (A) Na kraj se snesla černá tma a temnem probleskovala světýlka.
- (B) Na Markétku padl strach, bojí se smrti.
- (C) Příběh se odehrává na Dušičky.
- (D) Mistr a Markétka jedou na pohřeb a truchlí.

 scio.cz

© Scio® 2005
Veškerá práva vyhrazena.
Žádná část tohoto materiálu
nesmí být žádným způsobem reprodukována bez
předchozího souhlasu Scio.

Scio
Pobřežní 34
186 00 Praha 8
telefon: 234 705 555, fax: 234 705 505
e-mail: scio@scio.cz, www.scio.cz